

На практиці зустрічаються випадки, коли під час укладення договору згода сторони взагалі відсутня або її вираження не відповідає дійсності. Вирізняють наступні випадки в яких згода сторони або сторін не відповідають їх дійсній волі: сторони свідомо укладають договір, який не відповідає їх справжнім намірам; одна із сторін укладає договір під впливом недобросовісного контрагента; сторони або одна з сторін вступають в договір внаслідок омани.

Саме тому ще однією ознакою згоди сторін при укладенні правочину чи договору є узгодженість волі контрагентів. Зазначимо, що від правильності формування волі сторін прямо залежить дійсність договору. На відміну від ГК України, в якому не передбачено підстав та наслідків визнання недійсним цивільного договору, укладеного з вадами волі, положення ст.ст. 229 - 233 ЦК України [1] визначили правові наслідки правочину, який вчинено під впливом помилки, обману, зловмисної домовленості представника однієї сторони з другою стороною, під впливом тяжкої обставини.

Отже, згоду сторін під час укладення цивільного правочину чи договору слід вважати однією з основних підстав виникнення договірних відносин, що є способом реалізації принципу свободи договору.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

УДК 347.78

Серебряник О. О., здобувач,
Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України,
м. Київ, Україна

ЩОДО ОХОРОНИ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ФІЗИЧНУ ОСОБУ, ЯКА МІСТИТЬСЯ У БАЗАХ ДАНИХ

Інформаційне суспільство відзначається бурхливим розвитком космонавтики, ядерної енергетики та робототехніки і якісно новими технологічними забезпеченнями, що ґрунтуються на комп'ютеризованих засобах праці та інформаційних технологіях і потребують якісно нового середовища – сукупності ЕОМ, систем комп'ютерних комунікацій, баз даних, а також програмних комплексів і лінгвістичної однозначності [1, с. 82]. Тому, з появою інформаційного суспільства в Україні, питання правового захисту інформації, зокрема інформації про особу, яка міститься у базах даних отримало нову актуальність, що пов'язано з якісними змінами правовідносин навколо цього об'єкту інтелектуальної власності.

Сучасні бази даних є матеріальним носієм інформації, оскільки метою створення баз даних, як різновиду інформаційної технології та форми зберігання даних, є побудова системи даних, незалежних від прийнятих алгоритмів (програмного забезпечення), застосовуваних технічних засобів і фізичного розташування даних в ЕОМ. Слід зазначити, що в технічних дисциплінах розповсюджено техноцентричний підхід до інформації, згідно з яким інформацію ототожнюють з даними. Оскільки, по комп'ютерним мережам передаються тільки дані, комп'ютери обробляють тільки дані, а в базах даних зберігаються теж тільки дані. Чи стануть ці дані інформацією залежить не тільки від даних але і від численних апаратних, програмних та природних методів [2, с. 19]. Так, будь-яка інформація у формі текстів, слів, звуків, статичне або рухоме зображення перекладаються на бінерну мову, зберігаються у пам'яті комп'ютера, можуть передаватися у будь-яке місце, а потім перетворюватись у різні форми, які дають можливість її сприймати [3, с. 99]. Таким чином, інформація, що міститься у базах даних, обробляється за допомогою персональних комп'ютерів, і відноситься до предметної області бази даних, що представляє собою сукупність об'єктів реального світу з їх зв'язками, що належать до певної галузі. З цього випливає, що інформація про особу може бути змістом будь-якої бази даних, що в свою чергу потребує визначення інформації про особу та розробку дієвих механізмів її захисту.

У ст. 10 Закону України «Про інформацію» передбачені такі види інформації за змістом: інформація про фізичну особу, інформація довідково-енциклопедичного характеру, інформація про стан довкілля (екологічна інформація), інформація про товар (роботу, послугу), науково-технічна інформація, податкова інформація, правова інформація, статистична інформація, соціологічна інформація, інші види інформації. Звернемо увагу, що законодавець відокремлює такий вид інформації як «інформація про фізичну особу», але різновиди цієї інформації не визначаються.

Слід підкреслити, що підставами виникнення права власності на інформацію є створення інформації своїми силами і за свій рахунок, договір на створення інформації, договір, що містить умови переходу права власності на інформацію до іншої особи [4, с. 47]. З цього випливає, що інформація про фізичну особу належить особі з її природного права на існування, як людської істоти, виникнення прав на інформацію про фізичну особу у іншій особі можливе лише на підставі договору.

Необхідність законного отримання інформації розробником бази даних пов'язано з тим, що суб'єкту прав на інформацію належать такі майнові права: право на використання інформації, виключне право дозволяти використання інформації, виключне право перешкоджати неправомірному

розголошенню, збиранню або використанню інформації, інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

У законодавстві стосовно охорони персональних даних, які є елементом інформації про особу, взагалі не надається право суб'єкту власнику інформації укласти угоди щодо інформації яка стосується особистості. Звернемо увагу, що у ст. 2 Закону України «Про захист персональних даних» передбачено, що згода суб'єкта персональних даних – це добровільне волевиявлення фізичної особи (за умови її поінформованості) щодо надання дозволу на обробку її персональних даних відповідно до сформульованої мети їх обробки, висловлене у письмовій формі або у формі, що дає змогу зробити висновок про надання згоди. Отже, логіка законодавця полягає в тому, що передача інформації про фізичну особу до баз даних це добровільне волевиявлення фізичної особи. При цьому у практичній діяльності, якщо особа відмовляється про надання інформації про себе до будь-якої бази даних, то вона обмежується у реалізації цивільних, трудових, соціальних прав. В цьому є неузгодженість цивільно-правового режиму інформації про фізичну особу з її адміністративно-правовим режимом.

На підставі проведеного дослідження можна стверджувати, що законність отримання інформації про фізичну особу для використання її у базі даних, може бути здійснено за допомогою наступних засобів: отримання дозволу володільця інформації, зокрема про його персональні данні, підписання договору про створення інформації для бази даних, укладання договору на перехід права власності на існуючу інформацію. Таким чином, реалізація прав суб'єкта на базу даних пов'язана з правами суб'єкта прав на інформацію.

Література

1. Зацеркляний М. М. Основи комп'ютерних технологій для економістів. Навчальний посібник / М. М. Зацеркляний, О. Ф. Мельников, В. М. Струков. – К.: ВД «Професіонал», 2006. – 672 с.
2. Информатика для юристов и экономистов / за ред. Симонович С. В. и др. – СПб.: Питер, 2003. – 688 с.
3. Штефан О. Авторське право на сучасні комп'ютерні технології / О. Штефан // Право України. – 2005. – № 2. – С. 99–103.
4. Марущак А. І. Інформація як об'єкт цивільних прав / А. І. Марущак // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2005. – № 3. – С. 44–55.